

Discursio, in qua exponitur, quo tempore, et quomodo
Sensu christi Ecclesiam fundavit.

Uti enim, admodum Ill. Academicus, & utriusque, inquam, mihi
nunc dicitur minimum scirem spiritus sui lumen mutare
ut hanc hypotheseam, immo illius diuersissima locutione exprime-
rem, et ingenij acumen intelligerem! Sed cui utrumque, ut mihi
desseet, supleat pro utroque solus. Hae munitio, ad id quod munit
manum, occurrit primo definitio Ver de qua agimus, quam ut hinc
nam exposita non est eorum, ut facilius quod sequitur intelli-
gatur. Ecclesia, est gens hominum, eiusdem Christianae fidei professione
et eorundem Sacramentorum Communionem colligata, sub legitime
legitimum Pastorem, et praecipue minus Christi in terris Vicarij

(1)
Alexand. Natal. Theol. mari Pontifici. (1) De hac loquitur, non de Conventu de quibus ait
dogm. lib. 1. a fide et sym-
Ant. 10. d. 1. Bellarm.
(2)
Psalm. 25.

Leo Octava Orbis Ecclesiam Maternam (2) De illa uicem dico, quae ag-
ellata Orbis, et edificium Dei, Columna, et firmamentum Veritati
Græco Orbem Christi, eius Sponsa, et Corpus, atque huiusmodi simi-
li decoratur.

Et quamvis Ecclesia nomine absolute prolato, involbat in se omnes
eius partes, scilicet triumphantem quae in Christo uirgine eo quo condita
est coligitur Deo, et inhabitantem, quae peregrinatur in terris, a soli Orbis Ver-
que ad Occasum laudans nomen Domini, comprehendens per fidem
omnes ab initio mundi fideles, atamen in nō eam Ecclesia accipitur
pro eo Statu, quem in nouo Testamento a Sensu christi accepit (3) Num-
ne autem quo tempore eum accepit uideamus, audiamus pro ea quo
modo.

(3)
Alex. ubi supra d. 1.
n. 3. et 4.

Quando venit ergo Sacri Secundo Tempore, minus Sensu christi
a Lacte hominum, et factus homo in quibusdam Stratijs uero, ut ge-
nus bestiarum hominum, tunc per peccati Coniugium, et et
deseruit egrum, pauperem et captiuum, ac tunc potissimum Remedio in-
figens Natus Orbi Conditor de Strate Virgine, Strati fundationi sele-
ty cementa cepit. Videte inquit diuus Ambrosius (4) Ecclesiam in gentis
coarctum, Christi nascitur. Tunc subito Stratijs, hinc diuini Lu-

(4)
Lib. 2. in C. 2. Lug circa
medium

minari Orbis, illustratus fuit, Lactibus per Archangelum, et Regi-
bis per Stellam innocentis, cuius fama, ut, ait S. Stratijs Cyprianus
usque ad Sylbas, campusque gentium est perrecta (5) ut neque Hebraei
neque gentes ignorarent, et ut nomini de tanti Legulatorum personae, li-
us diuinam legem equo animo amplexarentur. Ab ipso Natiuitati
instanti, si quia infans non uero, (sicut erat uero) tamen ut Stratijs
ter, opere et loquio docebat, humilitatem, gaudentiam, manu medici-

(5)
Lema de Regno Christi
C. 33.

(6)
in opus Nativit. Hyeroni
Laudum.

nem, sobrietatem, patientiam, ^{et} Chastitatem; Ecce quomodo cam^{us} Ecclesia
Fano facere peccat: Legere non abhorruit, et lacte modico gasus est,
Lex quem nec ales exivit. (6) Sic in omnibus suis ^{omn} vitæ actionibus Sal
vator n^{ost}r, Ecclesiam paulatim ac invulsa et ceteris ^{et} fundabat, ut quod
postea predicatum erat in Sion et Jerusalem, primum opere adim-
plere, efficaciam vim apud homines haberet; Sed tunc maxime Chas-
tatis fabricæ structura emicuit, cum Dominus Egret^{us} predicare; Injire
n^{ost}r, et Sacramenta novæ legi mutare; Veterem abrogare; Discipulos
assumere: Apostolos eligere, et ^{legum} ut Apostolum, et Pontificem max-
imum profecit ut ait Lanthus (7). Hic est lapis, quem reprobarunt
edificantes Sudei; lapis enim a Deo ad fundandam Ecclesiam, ait enim

(7)
Ad Heb. C. 3. n. 1.

(8)
Isai. C. 28. n. 16. Psalm.
117.

per Isaiam (8) Ecce ego mittam in fundamentis Sion lapidem; lapi-
dem probatum, angularem, preciosum, in fundamento fundatum.
Hic lapis, est Caput et principale fundamentum, seu ut inquit Dodultus
Cugeri (9) fundamentum, fundamentorum scilicet: Sed cum appropinqu-
asset tempus reverendi ad Latrem, qui cum omiserat, constituit eius
Vicarium Letum, consequenterque Caput, et primum Apostolorum, ut
sub illo exigue scilicet machina continuaretur et superedificaretur,
quæ post inferi adversus eam prevaleret (10) Ecce Caput Ecclesie in
Christo: Limmordia fundationis, in eius nativitate; Progressum in eius
vita, innumeri prodigiis, omniumque virtutum exempli illustrata
et Sacramentorum institutionem: In Discipulorum, et Pastorum cre-
ationem: Apostolorum electionem, et Letum in Christi Vicarium nomi-
nationem: Ecce novum testamentum a Senchirito factum, et eius sa-
cratissima morte ^{firmatum}: Ecce statum Ecclesie in novo testamento. Et
Ecce tandem eo dicitur Ecclesiam Senchiriti, et tempus quo eam funda-
davit.

(9)
Comm. ad C. opozabat 79.
Hist. art. 2. n. 15 et 16.

(10)
Habs. C. 16. n. 17.

Videamus nunc, quomodo, eam edificavit; Ino Ordine consecravit
et quibus Domiⁿⁱ dotavit. Fundavit illam in modum sequi: ego enim
(ait, constitutus sum Deo ab eo super sion montem sanctum eius (11)
quod ~~est~~ statum Joannes in Apocalypsi (12) dicens: Sedemisti Nos Deus
in sanguine tuo, ex omni tribu, et lingua, et populo, et natione, et fructu
Dei Deo n^{ost}ro Regnum. In modum Gregi, constitutus se Pastorem; ego
(inquit) sum Pastor bonus et cognosco Oves meas. (13) In modum Cor-
pori, non solum Arcana vi gratie formati, sed ex membris v^{er}it^{at}ibus
compacti. Et ipsum (ait Apostolus) dedit Caput supra omnem Ecclesiam quæ
est Corpus ipsius (14) et alio loco: sicut enim corpus unum est, et mem-
bra habet multa, Omnia autem membra corpori, cum sint multa, unum
tamen corpus sunt, ita et Christus, id est Ecclesia (15) Ordinavit illam
ut Castorum Aciem, Inhibitu, ducibus, et diversis gradus officialibus, uni
Supremo Duci subiecti componeret. (16) nam ut ait Apostolus (17) et ipse

(11)
Psalm. 2.

(12)
C. 5.

(13)
Joann. C. 10.

(14)
Ad Heb. C. 1.

(15)
Ad Corint. C. 1. n. 12.

(16)
Cant. C. 6. n. 1. Conc. trid.
Ses. 23. C. 4.
Ad Heb. C. 4.

et quibus Domiⁿⁱ dotavit. Fundavit illam in modum sequi: ego enim
(ait, constitutus sum Deo ab eo super sion montem sanctum eius (11)
quod ~~est~~ statum Joannes in Apocalypsi (12) dicens: Sedemisti Nos Deus
in sanguine tuo, ex omni tribu, et lingua, et populo, et natione, et fructu
Dei Deo n^{ost}ro Regnum. In modum Gregi, constitutus se Pastorem; ego
(inquit) sum Pastor bonus et cognosco Oves meas. (13) In modum Cor-
pori, non solum Arcana vi gratie formati, sed ex membris v^{er}it^{at}ibus
compacti. Et ipsum (ait Apostolus) dedit Caput supra omnem Ecclesiam quæ
est Corpus ipsius (14) et alio loco: sicut enim corpus unum est, et mem-
bra habet multa, Omnia autem membra corpori, cum sint multa, unum
tamen corpus sunt, ita et Christus, id est Ecclesia (15) Ordinavit illam
ut Castorum Aciem, Inhibitu, ducibus, et diversis gradus officialibus, uni
Supremo Duci subiecti componeret. (16) nam ut ait Apostolus (17) et ipse

dedit quosdam quidem Prophetas, alios Apostolos, alios Evangelistas, alios
Latores, et Doctores, et sic a reliquo Ministrorum Ecclesie Ordine. Nam sicut
 unum Corpus plurima membra habet, singula tamen sui diversis fun-
 guntur officijs ad utilitatem totius Compositioni deservientibus. Cuius, ut
 principatum membra recognoscunt, et omnia vitam ab anima tan-
 cupiunt; Ita Christi Ecclesia, vices sunt Ordine dignitate, et Prophetis,
Apostolis Evangelistis, Latoribus, Doctoribus, et inferiorum graduum
Ministris, tanquam ex membris, unicum Corpus, id est omnium
fidelium gratum Regentibus, uni Capiti Lexo, et in eo Successoribus Roma-
ni Pontificibus respective subiectis, et a Christo Domino, ut a Corpori-
bus anima, vitam, hoc est fidem et gratiam deservientibus. In
 hoc enim predictum fundavit Salvator Ecclesiam, et ut magis huius Ordo
 hominibus glaceret, facilius eorum cordibus adhaereret, cum in
illius temporis potentium Regimen, dignaret; Nam ut Lex primo promul-
 gata in principali Regni Civitate, eo qua ut ex Babylonia, et sede Regia
 in reliquis Regni Civitatibus, et partibus diffunditur; Ita in Ierusalem
 totius Israel Capite, et matrice, fuit primo promulgata lex gratiae,
 ut adimpletetur illud Isaie (18) De sion loquitur Lex, et Verbum Do-
mini de Ierusalem, ut sedatur ipse Dominus secundum Lucam (12)
Sic etiam ad propagationem Ecclesie in gentibus elegit Petrus Romanam
in Cathedram, quia Roma tunc erat Caput vastissimi Romanorum
Imperij, et ex tunc fuit, ac usque modo permanet Sedes Romanorum
Pontificum; paulatimque per dicto Ordine propagato; sicut Impera-
tores habebant in provincijs, et earum principibus Civitatibus, Pra-
consules, Legatos, et Ministros huius subordinatos, habebant, in mi-
noribus: sic Romani Pontifices, considebant Latraces, Lima-
res, Metropolitanos, Archiepiscopos, et Episcopos in, Regni, Provincijs
et Civitatibus, per deorsum subordinatione singulorum.

(18)
 C. 2.
 (19)
 C. 24.

(20)
 Libri. 1. n. 2.

(21)
 Lib. 2. de civit. Dei
 C. 24.

(22)
 Psalm. 2. 18. 24. 43.
 56. et 57.

Videamus tandem, quibus nomi, et gratijs Dominus Ecclesiam
habeat. Quia fecit eam Sanctam, Vos autem, ait princeps Apostolo-
rum, genus electum, gens sancta (20.) et appellatur ita, tum quia Deo
habetur; tum quia Caput est ius Christi, est Sancti Sanctorum; tum quia
ipsa sola verum habet sacrificij cultum, nam in ea unus Dominus
(21) Vera Iudicia non est nisi in ea Republica, cuius conditio, Pectoris
Christi est: sum demique ratione doctus; Lex namque Dei immacu-
lata, nihil habet falsum, nihil non sanctum. Fecit illam Catholicam
id est universalem, tum quia toto terrarum Orbe est diffusa, per
predicationem Apostolorum omnium creatur; in omnem quippe terram
loquitur Dominus loann (22) sum quia ad eam pertinent omnes pi-

(23)
Lib. Genes. ad Hebr.
tam unperfecto. C. 4.

deles, presentis, praeteriti, et futuri temporis; dum quae in eius fidei doc-
trina, ubique, semper, et absque ulla Variatione, fideles Omnes con-
senserunt. Sum quae univ ersaliter perfecta est, et in nullo Clau-
ditur, ut ait S. Augustinus (23) dum tandem, quia Omnes, qui Salu-
tem aeternam consequi volunt, eam amplecti debent, etque ad-
haerere; sicut enim illi soli turbidum evaserunt, qui Arcam Dei
intra constructam sunt ingressi; sic illi dumtaxat ab omni ma-
li periculo tuti esse possunt, qui in Ecclesiam per baptismum
ingressi sunt, in ea que permanent. Fecit eam Apostolicam, id
est Apostolorum doctrina dictam; ibi enim Apostolica est Ecclesia
ubi est Apostolorum doctrina: ibi doctrina Apostolorum est, ubi est
legitima Episcoporum Successio, ab Apostolorum temporibus ad No-
stram usque: que successio ubi non est, ibi non est Ecclesia christi sed Satanae

(24)
Alex. ubi supra S. 8.

Synagoga (24) Fecit illam unam, hoc est, una fide, Spe, et Charita-
tate, et eademmet Sacramenti unitatem: Haec est (inquit) Columba

(25) (26)
Cant. C. 6. Ioan. C. 10. mea, perfecta mea (25) Unum Ovile, unum Corpus, (26) quod

testificatus Apostolus sub his Verbis: Solliciti servare unitatem
Spiritus, in vinculo pacis, unum Corpus, et unum Spiritus, sicut
Vocati estis, in una Spe Vocationis vestrae. Unus Dominus, una
fides, unum baptisma. (27) Haec sunt, quae de tempore, et modo

(27)
Ad Ephes. C. 4.

quo Christus fundavit Ecclesiam, sub haecibus colligere potui
curavi, in quibus meum si quid mali; Dei, si quid boni dicitur.

Donaco de S. laxa